Journal of Research in Behavioral Sciences

Year 2023, Volume 21, Issue 2

The Structural Equation of Marital Satisfaction based on Personality Traits (FFI-NEO) and Attachment styles based on the Mediating Role of Self-compassion among Couples in the Second Decade of Life

Elahe Karimi[1], **Fahimeh Namdarpour**[2]

1. Department of Psychology, Khomeinishahr Branch, Islamic Azad University, Khomeinishahr, Isfahan, Iran.

2. (Corresponding author)* Department of Counseling, Khomeinishahr Branch, Islamic Azad University, Khomeinishahr, Isfahan, Iran.

Abstract

Aim and Background: Marital satisfaction is very important in the second decade of life. Therefore, the present study was conducted with the aim of investigating the structural equation of marital satisfaction based on personality traits (FFI-NEO) and attachment styles based on the mediating role of self-compassion among couples in the second decade of life.

Methods and Materials: The present method was descriptive and correlation type. The statistical population included all the couples of Isfahan city who were living in the second decade of their life together. The sample size was determined based on Cochran's formula and 384 couples (768 people) were selected using multi-stage cluster random sampling method. The data were collected through Enrich's Marital Satisfaction Questionnaire (1989), Costa and McCrae's Five-Factor Personality Questionnaire (1997), Hazen and Shiver's Adult Attachment Questionnaire (1987), and Shafqat Neff's Questionnaire (2003) and analyzed with PLS software.

Findings: The results showed that the structural equation of marital satisfaction based on personality traits (FFI-NEO) and attachment styles can be predicted based on the mediating role of self-compassion. Another finding of the research showed that the structural equation of marital satisfaction based on personality traits (FFI-NEO) can be predicted based on the mediating role of self-compassion. Finally, the structural equation of marital satisfaction based on attachment styles can be predicted based on the mediating role of self-compassion.

Conclusions: It seems that self-compassion can affect marital satisfaction, and on the other hand, favorable personality traits and secure attachment style can increase marital satisfaction.

Keywords: Marital satisfaction, personality traits, attachment styles, self-compassion

Citation: Karimi E, Namdarpour F. **The Structural Equation of Marital Satisfaction based on Personality Traits (FFI-NEO) and Attachment styles based on the Mediating Role of Self-compassion among Couples in the Second Decade of Life.** Res Behav Sci 2023; 21(2): 329-339.

* **Fahimeh Namdarpour,**
Email: namdarpour@iaukhsh.ac.ir

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOR: 20.1001.1.17352029.1402.21.2.10.3]

[DOI: 10.48305/21.2.329]

معادله ساختاری رضایت زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی (FFI-NEO) و سبک‌های دلبستگی بر اساس نقش میانجی‌گرانه خودشفقتی در میان زوجین دهه دوم زندگی

الهه کریمی[۱]، **فهیمه نامدارپور**[۲]

۱- گروه روانشناسی، واحد خمینی‌شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، خمینی‌شهر، اصفهان، ایران.

۲- (نویسنده مسئول)* گروه مشاوره، واحد خمینی‌شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، خمینی‌شهر، اصفهان، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: رضایت زناشویی در دهه دوم زندگی از اهمیت بالای برخوردار است. از همین رو پژوهش حاضر با هدف بررسی معادله ساختاری رضایت زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی (FFI-NEO) و سبک‌های دلبستگی بر اساس نقش میانجی‌گرانه خودشفقتی در میان زوجین دهه دوم زندگی انجام شد.

مواد و روش‌ها: روش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه زوجین شهر اصفهان بودند که در دهه دوم زندگی مشترک خود به سر می‌بردند. حجم نمونه نیز بر اساس فرمول کوکران ۳۸۴ زوج (۷۶۸ نفر) مشخص و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. داده‌ها از طریق پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ (۱۹۸۹)، پرسشنامه پنج عاملی شخصیت کاستا و مک‌کرا (۱۹۹۷)، پرسشنامه دلبستگی بزرگسالان هزن و شیور (۱۹۸۷) و پرسشنامه شفقت نف (۲۰۰۳) گردآوری و با نرم‌افزار PLS تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد معادله ساختاری رضایت زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی (FFI-NEO) و سبک‌های دلبستگی بر اساس نقش میانجی‌گرانه خودشفقتی قابل پیش‌بینی است. دیگر یافته پژوهش نشان داد معادله ساختاری رضایت زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی (FFI-NEO) بر اساس نقش میانجی‌گرانه خودشفقتی قابل پیش‌بینی است. نهایتاً معادله ساختاری رضایت زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی بر اساس نقش میانجی‌گرانه خودشفقتی قابل پیش‌بینی است.

نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد خودشفقتی می‌تواند باعث تأثیر در رضایت زناشویی شود و از طرفی دیگر نیز ویژگی‌های شخصیتی مطلوب و سبک دلبستگی ایمن می‌تواند رضایت زناشویی را افزایش دهد.

واژه‌های کلیدی: رضایت زناشویی، ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های دلبستگی، خودشفقتی.

ارجاع: کریمی الهه، نامدارپور فهیمه. **معادله ساختاری رضایت زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی (FFI-NEO) و سبک‌های دلبستگی بر اساس نقش میانجی‌گرانه خودشفقتی در میان زوجین دهه دوم زندگی**. مجله تحقیقات علوم رفتاری ۱۴۰۲؛ ۲۱(۲): ۳۲۹-۳۳۹.

* **فهمیه نامدارپور،**

رایانامه: namdarpour@iaukhsh.ac.ir

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]

[DOR: 20.1001.1.17352029.1402.21.2.10.3]

[DOI: 10.48305/21.2.329]

مقدمه

ازدواج نقش مهمی در کمک به افراد در جهت رشد فردی و غنی‌سازی زندگی خانوادگی ایجادشده دارد. عشق و ازدواج منبع اصلی خوشبختی فردی و معنای زندگی هستند. خوشبختی و پیشرفت مثبت در روابط زناشویی تنها زمانی امکان‌پذیر خواهد شد که رابطه میان زوج‌ها یکپارچه و رضایت‌بخش باشد (۱). درواقع رضایت زناشویی، حالت روحی است که منافع و ارزش‌های درک شده ازدواج را در فرد منعکس می‌کند و به‌طورکلی در احساسات مثبت، دوست داشتن، رضایت جنسی، احساس شادمانی و خرسندی، انطباق میان وضعیت موجود و وضعیت مورد انتظار زوجین معنا می‌یابد (۲). این نوع از رضایتمندی فرآیندی است که در زندگی زوجین نمو پیدا می‌کند چراکه به خواسته‌ها، شناخت ویژگی‌های شخصیتی، ایجاد قوانین رفتاری و شکل‌گیری الگوهای ارتباطی مربوط می‌شود. علاوه بر این‌که رابطه زناشویی منبع اصلی حمایت اجتماعی برای اکثر زوجین است، به‌عنوان عامل محافظتی در برابر هرگونه آسیب روحی و فیزیولوژیکی، بر سلامت جسمی و روانی، رضایت از زندگی، موفقیت در کار و ارتباطات اجتماعی تأثیر می‌گذارد (۳). زوجینی که رضایت زناشویی بیشتری را تجربه می‌کنند، کیفیت زندگی بالاتری دارند (۴)، کمتر احساس تنهایی می‌کنند (۵)، کمتر دچار افسردگی می‌شوند (۶)، کمتر دچار اضطراب می‌شوند (۷)، کیفیت زندگی بالاتری دارند (۸) و در کل سلامت بیشتری دارند (۹).

در بین ویژگی فردی، یکی از عواملی که می‌تواند رضایت زناشویی را تحت تأثیر قرار دهد ویژگی‌های شخصیتی افراد است که اساس رضایت زناشویی را نیز تشکیل داده و پیش‌بینی کننده ثبات زناشویی در طول زمان باشد. به‌طوری‌که جعفری و همکاران (۱۰) و برودک و همکاران (۱۱) نیز در پژوهشی بیان داشتند که بین روان‌رنجوری، موافق بودن، با وجدان بود و رضایت زناشویی رابطه معناداری وجود دارد. درواقع ویژگی‌های شخصیتی را می‌توان به‌طور گسترده به‌عنوان الگوهای سبکی و دائمی از شناخت که به‌عنوان ویژگی‌های متفاوتی از شخصیت پایدار ادراک شده و بیانگر موقعیت فردی در الگوهای خاص رفتاری، شناختی و احساساتی هستند؛ تعریف کرد (۱۲). از جامع‌ترین نظریه‌های مطرح‌شده در مورد شخصیت، نظریه ۵ عاملی کوستا و مک‌کری (۱۳) است که به مجموعه‌ای از ویژگی‌های سلسله‌مراتبی اشاره دارد که تفاوت‌های فردی را در پنج حوزه وسیع و قابل‌تشخیص (روان‌رنجوری، برونگرایی، گشودگی نسبت به تجربه، توافق و باوجدانی) نشان داده‌اند که گویای صفات فردی می‌باشند (۱۴). روان‌رنجوری، به میزان احساسات منفی که فرد تجربه می‌کند اشاره دارد (۱۵)؛ برونگرایی، به سطحی که فرد در آن تمایل به تجربه جامعه‌پذیری، عواطف مثبت و فعالیت‌های بالا اشاره دارد (۱۶)؛ گشودگی نسبت به تجربه، نشان‌دهنده میزان پذیرش خلاقیت، ایده‌ها و افکار جدید و متنوع در افراد است (۱۷). توافق، نشان‌دهنده تفاوت‌های فردی در رابطه با همکاری و هماهنگی اجتماعی است و با گرایش در جهت رشد، نوع‌دوستی، اعتماد و دوست‌پذیری مرتبط است (۱۸) و باوجدانی، اراده برای رسیدن به هدف، خودکنترلی، پشتکار و اعتماد است (۱۹) که تمامی این ویژگی‌ها به نحوی می‌تواند باعث تأثیر بر رضایت زناشویی می‌شود.

از دیگر عوامل مؤثر بر رضایت زناشویی می‌توان به میزان و نوع دلبستگی هر یک از زوجین به یکدیگر اشاره کرد. سبک دلبستگی، به معنای ایجاد احساس امنیت از طریق تنظیم حالت‌های فیزیولوژیکی و عاطفی توسط هر یک از اعضای خانواده هست که به‌عنوان مبنایی برای شکل‌دهی تعاملات و چهارچوب‌های فکری و عاطفی خانواده شناخته‌شده است (۲۰). دلبستگی به‌عنوان یک رابطه هیجانی خاص نیاز به تبادل آرامش دارد. ازاین‌رو، ارتباط و پیوند روانی پایدار بین دو انسان دلبستگی را شکل می‌دهد. از سوی دیگر، تمایل به ایجاد پیوندهای قوی با افرادی خاص در زندگی، یک عامل اساسی در طبیعت انسان است (۲۱). بر اساس پژوهش‌های انجام‌شده سه سبک رایج برای دلبستگی در نظر گرفته‌شده است که عبارت‌اند از: دلبستگی ایمن، به معنای ایجاد احساس امنیت، آگاهی از نیازها و عواطف و پیوند و روابط صمیمی است (۲۲). دلبستگی اجتنابی، نوعی دلبستگی است که ریشه در کودکی دارد و سبب می‌شود فرد احساسات دست‌نیافتنی داشته و نسبت به اطرافیان غافل باشد و همچنین به دلیل عزت‌نفس پایین و احساس ناامنی درون خود همواره مستقل عمل کرده و کمک کسی را نپذیرد (۲۳) و دلبستگی دوسوگرا، نوعی دلبستگی است که بر پایه شک و بی‌اعتمادی شکل می‌گیرد و سبب بروز رفتار ناامیدکننده در فرد می‌شود و افراد دارای این نوع از دلبستگی هیچ‌گاه احساس رضایت ندارند چراکه به دیگران اعتماد نداشته و صرفاً جهت رفع نیازها و خواسته‌هایشان با آن‌ها ارتباط برقرار می‌کنند (۲۴). در این زمینه رهبری و همکاران (۲۵) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که جو عاطفی خانواده، سبک‌های دلبستگی و همدلی

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]
[DOR: 20.1001.1.17352029.1402.21.2.10.3]
[DOI: 10.48305/21.2.329]

می‌توانند رضایت زناشویی را پیش‌بینی نمایند. دیاموند و همکاران (۲۶) نیز دلبستگی ایمن را باعث افزایش رضایت زناشویی دانستند. همچنین تیل (۲۷) نیز نشان داد که بین دلبستگی اجتنابی و اضطرابی رابطه منفی و معناداری با رضایت زناشویی وجود دارد.

عوامل مختلفی دراین‌بین می‌تواند در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی تأثیر بگذارد و رضایت زناشویی را تحت تأثیر قرار دارد. ازجمله این عوامل می‌تواند خودشفقتی باشد. خودشفقتی را می‌توان به‌عنوان در ارتباط بودن با درد و رنج خود به‌جای اجتناب و یا قطع ارتباط با آن، ایجاد تمایل به رفع آن رنج و مهربانی کردن با خود تعریف کرد (۲۸). علاوه بر این، شفقت‌ورزی مستلزم پاسخ‌های متعادل و ذهن آگاه در مقابل ناراحتی‌ها است نه اجتناب یا تقویت احساسات ناراحت‌کننده، همچنین به‌جای دور شدن از مشکلات فردی و معایب آن، شامل حفظ متانت و قضاوت‌های عادلانه در مواجهه با تجربیات ناخوشایند و خوش‌بینی نسبت به زندگی در زمان حال است (۲۹). خودشفقتی در زوجین سبب می‌گردد تا در مقابل تفکرات منفی ذهن با مهربانی با خود رفتار کرده و مشکلات را به‌طور مؤثر مدیریت کنند درنتیجه میزان دلبستگی هر یک از زوجین به دیگری بیشتر می‌گردد. همچنین با توسعه مهارت‌های مقابله با مسائل میزان روان‌رنجوری و برون‌گرایی را کاهش و گشودگی و پذیرش را در زوجین تقویت می‌کند درنتیجه رضایت زناشویی را افزایش می‌دهد. در پژوهش انجام‌شده توسط آبی و آویشو (۳۰) رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های دلبستگی و خودشفقتی با رضایت زناشویی تأیید شده است. جکوبسون و همکاران (۳۱) نیز در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین کیفیت روابط زوجین و خودشفقتی به‌طور مثبتی همبستگی وجود دارد. در پژوهش‌های داخلی نیز قره داغی و باقرزاده احمدآباد (۳۲) دریافتند که مؤلفه‌های شفقت بر خود (ذهن‌آگاهی، منزوی‌سازی، مهربانی بر خود و همانندسازی افراطی) درمجموع ۳۶ درصد از واریانس رضایت زناشویی را تبیین کردند. پژوهش تشویقی و همکاران (۳۳) نیز در این رابطه به این نتیجه رسید که خودشفقتی پیش‌بین رضایت زناشویی است.

درنتیجه می‌توان گفت که خانواده سالم، افراد سالم را تحویل اجتماع می‌دهد و خانواده ناسالم موجب بروز مسائل فراوانی در سطح جامعه خواهد شد. بررسی عوامل مؤثر در رضایت زناشویی در این دوره از زندگی می‌تواند به بهبود روابط زناشویی و کاهش نارضایتی آن‌ها کمک کند. همچنین، شناخت عوامل مؤثر در ایجاد رضایت زناشویی، به‌عنوان یک عامل مؤثر در ارتقای سلامت روانی و فردی زوجین در دهه دوم زندگی نیز مطرح است. به دلیل تغییراتی که در این دوران اتفاق می‌افتد، مثل ورود فرزندان به دانشگاه یا خارج شدن از خانه، مرگ والدین، تغییرات در شغل و کار، تحولات فیزیکی و روانی، رضایت زناشویی نیز می‌تواند تحت‌تأثیر قرار بگیرد و به همین دلیل بررسی آن می‌تواند از اهمیت ویژه‌ای برخوردار باشد. همین‌طور ازنظر پژوهشی نیز، در هیچ پژوهشی به بررسی نقش میانجی‌گرانه خودشفقتی در ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی مبادرت نشده است. لذا با توجه به خلأ پژوهشی ذکرشده این پژوهش در پی یافتن پاسخ این پرسش است آیا رضایت زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی (FFI-NEO) و سبک‌های دلبستگی بر اساس نقش میانجی‌گرانه خودشفقتی در میان زوجین دهه دوم زندگی قابل پیش‌بینی است؟

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر توصیفی- همبستگی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش تمامی زوجین شهر اصفهان در دهه دوم زندی مشترک خود بودند. نمونه‌گیری به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انجام شد، بدین‌صورت که شهر اصفهان شامل ۱۴ منطقه است ۵ منطقه تصادفی انتخاب شد. افراد در این مناطق به‌صورت تصادفی انتخاب شدند و به‌عنوان نمونه در پژوهش شرکت کردند. تعداد نمونه پژوهش حاضر ۳۸۴ زوج (۷۶۸ نفر) بودند که با در نظر گرفتن ریزش احتمالی ۴۰۰ زوج به‌عنوان نمونه پژوهش بر اساس معیارهای ورود و خروج (ملاک‌های ورود: متأهل بودن، در دهه دوم زندگی قرار داشتن و ملاک‌های خروج: عدم تمایل به حضور و ناقص پر کردن پرسشنامه‌ها) انتخاب شدند. در پژوهش حاضر ملاحظات اخلاقی ازجمله اخذ مجوز از معاونت پژوهشی دانشگاه، معرفی پژوهشگر به نمونه‌ها اختیاری بودن شرکت در پژوهش و خروج از آن، محرمانه ماندن کلیه اطلاعات به‌دست‌آمده از افراد و توزیع پرسشنامه‌ها به‌صورت بی‌نام و با کد مدنظر قرار گفته و رعایت شد. بعد از اجرای پرسشنامه‌ها، داده‌ها از طریق نرم‌افزار PLS با استفاده از روش آماری رگرسیون خطی در متن مدل‌سازی معادلات ساختاری مورد آزمون قرار گرفتند. ابزار پژوهش در ذیل مطرح‌شده‌اند.

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]
[DOR: 20.1001.1.17352029.1402.21.2.10.3]
[DOI: 10.48305/21.2.329]

پرسشنامه رضایت زناشویی: این آزمون توسط اولسون و همکاران ساخته شد که به مقیاس انریچ موسوم است (۳۴)؛ که برای ارزیابی زمینه‌های بالقوه مشکل‌زا یا شناسایی زمینه قوت و پربارسازی رابطه زناشویی بکار می‌رود. این پرسشنامه در پژوهشی توسط سلیمانیان و همکاران (۳۵) اعتباریابی شد و درنهایت به یک پرسشنامه ۴۷ سؤالی در مقیاس لیکرت از کاملاً موافق (با نمره ۵) تا کاملاً مخالف (با نمره ۱) تبدیل شد. سؤالات ۴، ۶، ۸، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۵، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۵، ۴۶ و ۴۷ به‌صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. اولسون و همکاران ضریب اعتبار این پرسشنامه را با ضریب آلفا ۹۲ درصد گزارش کرده‌اند. در ایران نیز سلیمانیان و همکاران با انجام آزمون بر روی یک گروه ۱۱ نفره ضریب اعتبار آن را از طریق آلفا ۰/۹۳ گزارش کرد. در پژوهش حاضر میزان پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۹ محاسبه شد.

پرسشنامه پنج عاملی شخصیت: این پرسشنامه شامل ۶۰ سؤال است که بر اساس تحلیل عاملی نمرات NEO-PI تهیه‌شده است (۳۶) پرسشنامه NEO-FFI در ایران توسط گروشی فرشی (۳۷) تهیه‌شده است اعتبار این پرسشنامه با استفاده از روش آزمون مجدد در مورد ۲۰۸ نفر از دانشجویان به فاصله ۳ ماه به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۷۵، ۰/۸۰، ۰/۷۹ و ۰/۷۹ برای عوامل C، A، O، E و N دست آمده است (۳۷). در پژوهش حاضر میزان پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۱ محاسبه شد.

پرسشنامه شفقت نف: مقیاس شفقت به خود توسط که توسط نف (۳۸) تنظیم شده است دارای ۲۶ سؤال هست که به‌صورت مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای لیکرت از ۱ (تقریباً هرگز) تا ۵ (تقریباً همیشه) پاسخ داده می‌شود. این مقیاس سه مؤلفه دوقطبی را در قالب ۶ خرده مقیاس اندازه‌گیری می‌کند. سؤالات ۱، ۲، ۴، ۶، ۸، ۱۱، ۱۳، ۱۶، ۱۸، ۲۰، ۲۱، ۲۴ و ۲۵ به‌صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. نف ضرایب پایایی شش خرده مقیاس را از ۰/۷۲ تا ۰/۸۵ گزارش کرده است و ضریب پایایی کل آزمون از طریق باز آزمایی ۰/۹۳ گزارش‌شده است (۳۸). در ایران سعیدی و همکاران (۳۹) ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه را ۰/۹۳ گزارش کرده است. در پژوهش حاضر میزان پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۷ محاسبه شد.

پرسشنامه سبک‌های دلبستگی: این پرسشنامه توسط هزن و شیور (۴۰) طراحی شد که یک آزمون ۱۵ سؤالی است و سه سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا را در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت خیلی کم (با نمره ۱) تا خیلی زیاد (با نمره ۵) می‌سنجد. حداقل و حداکثر نمره آزمودنی در زیرمقیاس‌های آزمون به ترتیب ۵ و ۲۵ است. ضریب آلفای کرونباخ پرسش‌های خرده‌مقیاس‌های ایمن، اجتنابی و دوسوگرا در مورد یک نمونه دانشجویی (۱۴۸۰ نفر شامل ۸۶۰ دختر و ۶۲۰ پسر) برای کل آزمودنی‌ها به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۸۴، ۰/۸۵ (برای دانشجویان دختر ۰/۸۶، ۰/۸۳، ۰/۸۴ و برای دانشجویان پسر ۰/۸۴، ۰/۸۵ و ۰/۸۶) محاسبه شده است که نشانه همسانی درونی خوب مقیاس دلبستگی بزرگسال است (۴۱). در پژوهش حاضر میزان پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۲ محاسبه شد.

یافته‌ها

نتایج نشان داد ۲۳۰ نفر (۲۹/۹ درصد) از شرکت‌کنندگان دارای تحصیلات دیپلم، ۴۰۰ نفر (۵۲/۱ درصد) فوق‌دیپلم، ۱۰۰ نفر (۱۳ درصد) لیسانس و ۳۸ نفر (۴/۹ درصد) فوق‌لیسانس داشتند. به لحاظ مدت ازدواج، تعداد ۸۰ نفر (۱۰/۴ درصد) ۱۰ سال، ۵۲ نفر (۶/۸ درصد) ۱۱ سال، ۱۱۰ نفر (۱۴/۳ درصد) ۱۲ سال، ۴۴ نفر (۵/۷ درصد) ۱۳ سال، ۱۲۴ نفر (۱۶/۱ درصد) ۱۴ سال، ۱۳۶ نفر (۱۷/۷ درصد) ۱۵ سال، ۲۲ نفر (۲/۹ درصد) ۱۶ سال، ۴۸ نفر (۶/۳ درصد) ۱۷ سال، ۷۰ نفر (۹/۱ درصد) ۱۸ سال، ۳۸ نفر (۴/۹ درصد) ۱۹ سال، ۴۲ نفر (۵/۵ درصد) ۲۰ سال و ۲ نفر (۰/۳ درصد) ۶۱ سال زندگی مشترک داشتند.

قبل از اجرای مدل ابتدا پیش‌فرض‌های مدل بررسی شدند. نتایج تحلیل‌های پیش‌فرض نشان داد که چون ضریب چولگی و کشیدگی و همچنین قضیه حد مرکزی چون برای بیشتر متغیرها مقدار ضریب چولگی و کشیدگی در بازه (۳+ و ۳) قرار دارد و برای همه متغیرها مقدار خطای استاندارد ضریب چولگی و کشیدگی در بازه (۲+ و ۲-) قرار گرفته است، می‌توان نتیجه گرفت که داده‌های پژوهش دارای توزیع نرمال می‌باشند. مقدار ضرایب آلفای کرونباخ یا پایایی ترکیبی برای سازه‌های پژوهش به‌جز ویژگی‌های شخصیتی موردقبول می‌باشند. همچنین نتایج آزمون کیفیت مدل اندازه‌گیری نشان از کیفیت مطلوب مدل‌های اندازه‌گیری بود. بررسی مدل ساختاری در جدول ۴-۲ نشان داد که مقادیر t محاسبه‌شده بین متغیرهای مستقل و وابسته موجود در مدل برای همه مسیرها به‌جز ویژگی‌های شخصیتی ->

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]
[DOR: 20.1001.1.17352029.1402.21.2.10.3]
[DOI: 10.48305/21.2.329]

رضایت زناشویی و سبک‌های دلبستگی -> رضایت زناشویی بزرگتر از ۱/۹۶ بوده و در سطح ۹۵ درصد معنادار هستند و به عبارتی بر اساس ضرایب مسیر مدل ساختاری مناسب می‌باشد.

جدول ۱. ضرایب مسیر استانداردشده و مقدار t

مسیر	ضریب مسیر (بتا)	مقدار تی
خودشفقتی -> رضایت زناشویی	۰/۴۵	۵/۲۳
سبک‌های دلبستگی -> خودشفقتی	۰/۶۸	۱۰/۱۶
سبک‌های دلبستگی -> رضایت زناشویی	۰/۱۲	۱/۱۱
ویژگی‌های شخصیتی -> خودشفقتی	۰/۲۶	۶/۱۵
ویژگی‌های شخصیتی -> رضایت زناشویی	۰/۱۴	۱/۳۵

جهت بررسی برازش مدل کلی از معیار نیکویی برازش (GOF) استفاده شد که نتایج آن در جدول ۲ مشاهده می‌شود. همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، مقدار معیار نیکویی برازش برابر با ۰/۵۱ به دست آمد که نشان از برازش قوی مدل است. بنا بر نتایج به‌دست‌آمده، مدل‌های پژوهش حاضر از قرار زیر شد.

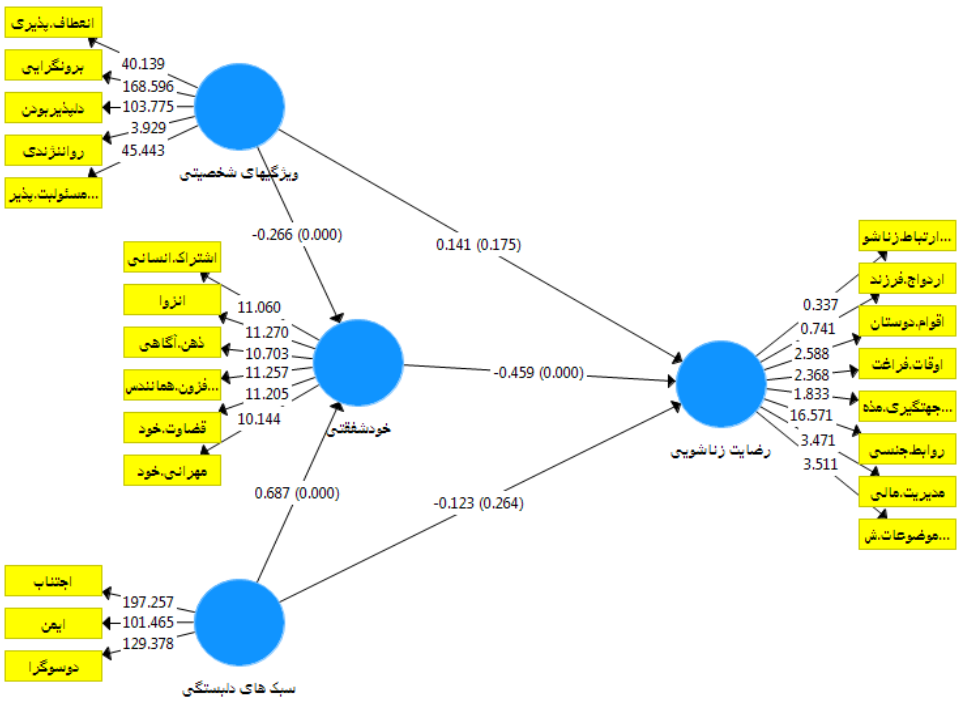

شکل ۱. مدل پژوهش با ضرایب مسیر و p-value

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]
[DOR: 20.1001.1.17352029.1402.21.2.10.3]
[DOI: 10.48305/21.2.329]

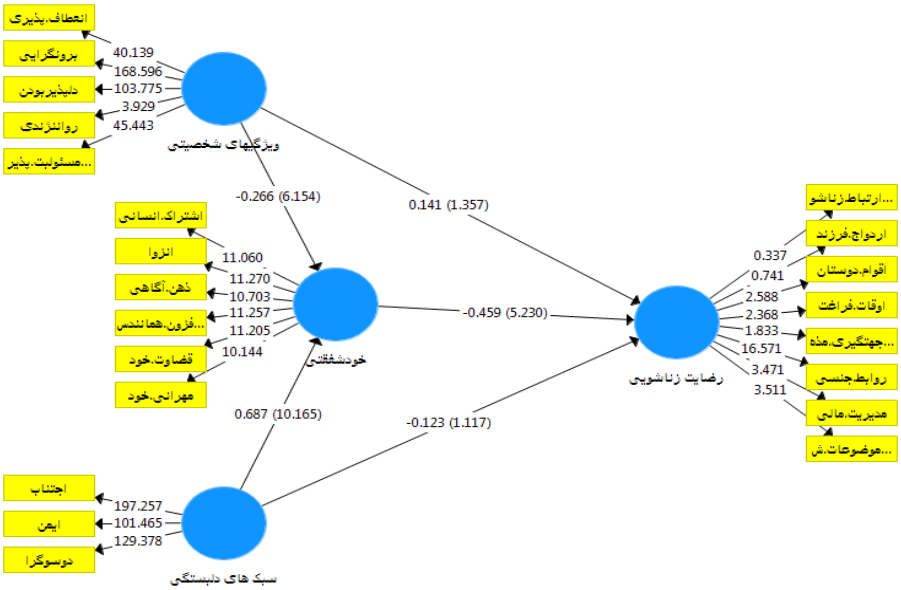

شکل ۲. مدل پژوهش با ضرایب t-Values

جدول ۲. نتایج برازش کلی مدل با معیار GOF

معیار نیکویی برازش	میانگین روایی متقاطع	میانگین ضریب تعیین
$GOF = \sqrt{0.67 * 0.39}$ =0.51	۰/۳۹	۰/۶۷

جدول ۳. مقدار t و سطح معناداری برای مسیرهای مستقیم متغیرهای موردبررسی

مسیر	مقدار تی	سطح معناداری
خودشفقتی -> رضایت زناشویی	۵/۲۳	۰/۰۰
سبک‌های دلبستگی -> خودشفقتی	۱۰/۱۶	۰/۰۰
سبک‌های دلبستگی -> رضایت زناشویی	۱/۱۱	۰/۲۶
ویژگی‌های شخصیتی -> خودشفقتی	۶/۱۵	۰/۰۰
ویژگی‌های شخصیتی -> رضایت زناشویی	۱/۳۵	۰/۱۷

جدول ٤. مقدار t و سطح معناداری برای مسیر غیرمستقیم فرضیه اصلی

مسیر	مقدار تی	سطح معناداری
سبک‌های دلبستگی -> خودشفقتی -> رضایت زناشویی	۵/۵۵	۰/۰۰
ویژگی‌های شخصیتی -> خودشفقتی-> رضایت زناشویی	۴/۶۶	۰/۰۰

فرضیه	مقدار تی	سطح معناداری
معادله ساختاری رضایت زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی (FFI-NEO) بر اساس نقش میانجی‌گرانه خودشفقتی	۴/۶۶	۰/۰۰
معادله ساختاری رضایت زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی بر اساس نقش میانجی‌گرانه خودشفقتی.	۵/۵۵	۰/۰۰

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]
[DOR: 20.1001.1.17352029.1402.21.2.10.3]
[DOI: 10.48305/21.2.329]

با توجه به نتایج جدول ۳ مقادیر t محاسبه‌شده بین متغیرهای مستقل و وابسته موجود در مدل برای همه مسیرها به‌جز (ویژگی‌های شخصیتی -> رضایت زناشویی) و (سبک‌های دلبستگی -> رضایت زناشویی) بزرگتر از ۱/۹۶ بوده و همچنین سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ است که نشان می‌دهد در سطح ۹۵ درصد معنادار هستند. پس از بررسی برازش مدل و تأمین شرایط اولیه جهت آمادگی آزمون فرضیه در بخش قبل بررسی نقش میانجی خودشفقتی به شرح جدول ۴ می‌باشد.

با توجه به جدول ۴، مقادیر t محاسبه‌شده برای هر دو مسیر موجود معنادار هستند. در ادامه به بررسی معادله ساختاری رضایت زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی بر اساس نقش میانجی‌گرانه خودشفقتی پرداخته‌شده است که نتایج را در ۵ قابل‌مشاهده است.

با توجه با جدول ۵ رضایت زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی بر اساس نقش میانجی‌گرانه خودشفقتی قابل پیش‌بینی است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی معادله ساختاری رضایت زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی (FFI-NEO) و سبک‌های دلبستگی بر اساس نقش میانجی‌گرانه خودشفقتی در میان زوجین دهه دوم زندگی بود. نتایج نهایی منجر به تأیید مدل رضایت زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی با میانجیگری نقش خودشفقتی بود و ضریب مسیر ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی با نقش میانجی خودشفقتی با میزان رضایت زناشویی معنادار است ($p \leq$ ۰/۰۵) و مدل پژوهش از کیفیت مناسبی برخوردار است.

نتایج پژوهش حاضر مبتنی بر ارتباط معنادار و مثبت ویژگی‌های شخصیتی و رضایت زناشویی است که با نتایج پژوهش‌های جعفری و همکاران (۱۰)؛ رهبری و همکاران (۲۵)؛ قره‌داغی و همکاران (۳۲)؛ برودک و همکاران (۱۱)؛ دیاموند و همکاران (۲۶)؛ آبی و آویشو (۳۰) و جکوبسون و همکاران (۳۱) همسو بوده است. در تبیین این رابطه می‌توان گفت که افرادی که برون‌گرا هستند شادابی و سرزندگی بیشتری از خود نشان می‌دهند و به نظر می‌رسد که در روابط بین‌فردی از موفقیت بیشتری برخوردارند. ازآنجایی‌که برون‌گرایی با عواطف مثبت مانند صمیمیت، خوش‌بینی و هیجان‌های مثبت مانند شادی، لذت و عشق همراه است می‌تواند باعث ایجاد روابط زناشویی محکم بین زن و مرد شود و افزایش رضایت زناشویی را به دنبال دارد. افرادی که روان‌رنجوری دارند، دارای عدم ثبات عاطفی و عواطف منفی هستند که معمولاً سطح سازگاری فرد را تحت تأثیر قرار می‌دهد و تمایل بیشتری به تکانش‌گری، پرخاشگری و آسیب‌پذیری دارند که چنین ویژگی‌هایی احتمال جدایی و طلاق را افزایش می‌دهند. افراد دارای وظیفه‌شناسی نیاز به پیشرفت دارند و به همین خاطر برای نگهداری رابطه موفق خود دست به تلاش می‌زنند. همسرانی که نمره مسئولیت‌پذیری بالاتری را کسب می‌کنند احتمال انتقاد کردن از همسر در آنان کمتر است و درنتیجه میزان تعامل‌های منفی در آنان کاهش می‌یابد. توافق دربرگیرنده صفاتی از قبیل صداقت، همکاری، اعتماد به دیگران و همدردی است، این افراد بیشتر سازگار هستند و توافق، تعاون و اعتماد و بخشندگی را میان زوجین افزایش می‌دهد. گشودگی باعث افزایش رغبت در توجه به صحبت‌ها و خواسته‌های همسر و فهم و درک دیدگاه‌های او را دربر دارد. در این افراد انعطاف‌پذیری بالاتری دیده می‌شود به همین دلیل ابراز همدردی و اشتیاق کمک کردن به دیگران در این افراد بیشتر است. به‌طورکلی افزایش حس زیبایی‌شناختی، تنوع‌طلبی، کنجکاوی، پذیرش عقاید جدید و انعطاف‌پذیری باعث افزایش رضایت زناشویی می‌گردد؛ بنابراین ویژگی‌های شخصیتی نقش مهمی در رضایت زناشویی دارد.

نتایج پژوهش همچنین نشان داد که سبک‌های دلبستگی ارتباط معناداری و مثبت با رضایت زناشویی داشته است. نتایج پژوهش با پژوهش‌های رهبری و همکاران (۲۵)؛ دیاموند و همکاران (۲۶) و تیل (۲۷) همسو بوده است. در تبیین این یافته می‌توان گفت در سبک دلبستگی ایمن فرد به‌راحتی می‌تواند به دیگران نزدیک شود و با آن‌ها روابط صمیمی برقرار کند، از نزدیکی روابط دیگران با خود نگران نبوده و به دوستان خود اطمینان دارد، او مطمئن است که اگر به کمک نیاز داشته باشد به او کمک خواهد شد، از نداشتن روابط صمیمی احساس ناراحتی کرده، به‌راحتی می‌تواند به دیگران اتکا و اعتماد کند زوجینی که دارای سبک دلبستگی ایمن هستند در رویارویی با مسائل و مشکلات به‌واسطه روابط مناسبی که با اطرافیان دارند از آن‌ها کمک می‌گیرند و مشکلات خو را با آن‌ها در میان می‌گذارند و از کمک‌های آن‌ها بهره می‌گیرند. احساس داشتن دوستان نزدیک و افرادی در مشکلات به آن‌ها تکیه کرد، احساس خوشایندی به فرد می‌دهد و موجب می‌شود تا در امور

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]
[DOR: 20.1001.1.17352029.1402.21.2.10.3]
[DOI: 10.48305/21.2.329]

مشترک با همسر توافق بیشتری داشته باشند درنتیجه رضایت از زندگی آنان افزایش می‌یابد. در سبک دلبستگی اجتنابی، فرد دوست ندارد با دیگران ارتباط برقرار کند با و با آن‌ها صمیمی شود، تصور می‌کند در صورت نیاز، دیگران به او کمک نخواهند کرد، ارتباط با دیگران برایش دشوار است، از جدایی دیگران ناراحت و آزرده نمی‌شود اعتماد کردن به دیگران برایش دشوار است. بسیاری از مسائل و مشکلات بین زن و مرد با کمک گرفتن از افراد باتجربه و دوست و همراه قابل‌حل شدن است، وقتی فرد از دیگران دوری می‌کند، نمی‌تواند مسائلی که ذهن را او را گرفتار کرده کسی در میان بگذارد و مسائل جزئی رفته‌رفته گسترش می‌یابد و زمینه دلخوری و نارضایتی بین زوجین را به دنبال خواهد داشت و شرایط موجب کاهش رضایت زناشویی زوجین می‌شود.

نتایج پژوهش همچنین نشان داد که خودشفقتی ارتباط معناداری و مثبت با رضایت زناشویی داشته است. نتایج پژوهش با پژوهش‌های جکوبسون و همکاران (۳۱)؛ قره داغی و همکاران (۳۲) و تشویقی و همکاران (۳۳) همسو بوده است. در تبیین این یافته می‌توان گفت خودشفقتی با ایجاد تجربه‌های مشترک انسانی و کمک به رشد شخصی فرد می‌تواند فضایی مثبت را بین زوجین ایجاد کند که حاصل آن همدلی بیشتر در زمان تعارضات و استفاده از راهبردهای مقابله‌ای مؤثر در برابر مشکلات است. درنتیجه زوجین، نیازها و انتظارات خود را در چنین رابطه‌ای ارضا شده ادراک می‌کنند و روابطشان را پاداش‌دهنده و مثبت تلقی می‌کنند و می‌توانند رضایت بیشتری از رابطه خود تجربه کنند. افراد خودشفقت مقبولیت بسیاری برای همسر خود قائل‌اند و به آن‌ها استقلال بالایی می‌دهند و با دیدن خود به‌عنوان انسان‌های ناقص محدودیت‌ها و اشتباهات همسر خود را نیز منطقی می‌دانند به همین دلیل رضایت زناشویی آن‌ها بالاتر است.

به‌طورکلی می‌توان نتیجه گرفت با توجه به اهمیت ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های دلبستگی و خودشفقتی در رضایت زناشویی، پیشنهاد می‌شود برای خانواده‌ها جلسات آموزشی در جهت شناخت ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی و تغییر آن‌ها در صورت نیاز و همچنین یادگیری خودشفقتی گذاشته شود تا از این طریق رضایت زناشویی خود را افزایش دهند. این پژوهش همانند سایر پژوهش‌ها دارای محدودیت‌هایی بود که می‌توان گفت با توجه به این‌که این مطالعه در بین افرادی که در دهه دوم زندگی خود بودند، انجام‌شده است لذا باید در تعمیم نتایج به سایر جمعیت‌ها احتیاط شود. این مطالعه صرفاً با نظریه و چارچوب و پرسشنامه تفسیر شده است، در تعمیم نتایج خارج از این چارچوب‌ها باید جانب احتیاط را رعایت نمود.

تقدیر و تشکر

از همه‌ی افرادی که در اجرای پرسشنامه‌ها همکاری کردند، سپاسگزارم.

References

1. Sapna N. Satisfaction Level of Worker to Welfare Law. International Journal of Science Technology and Management. 2016; 5(1): 10-22.
2. Lee WS, McKinnish T. The marital satisfaction of differently aged couples. Journal of population economics. 2018; 31(2):337-62.
3. Hilpert P, Randall AK, Sorokowski P, Atkins DC, Sorokowska A, Ahmadi K, Alghraibeh AM, Aryeete R, Bertoni A, Bettache K, Błażejewska M. The associations of dyadic coping and relationship satisfaction vary between and within nations: A 35-nation study. Frontiers in psychology. 2016; 7:1106.
4. Aggarwal S, Kataria D, Prasad S. A comparative study of quality of life and marital satisfaction in patients with depression and their spouses. Asian journal of psychiatry. 2017; 30:65-70.
5. Tough H, Brinkhof MW, Siegrist J, Fekete C. The impact of loneliness and relationship quality on life satisfaction: a longitudinal dyadic analysis in persons with physical disabilities and their partners. Journal of psychosomatic research. 2018; 110:61-7.
6. Du W, Luo M, Zhou Z. A study on the relationship between marital socioeconomic status, marital satisfaction, and depression: Analysis based on Actor–Partner Interdependence Model (APIM). Applied Research in Quality of Life. 2021:1-23.

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]
[DOR: 20.1001.1.17352029.1402.21.2.10.3]
[DOI: 10.48305/21.2.329]

7. Postler KB, Helms HM, Anastopoulos AD. Examining the linkages between marital quality and anxiety: A meta-analytic review. Family Process. 2022; 61(4):1456-72.
8. Shojaei Z, Honarparvaran N. Phenomenology of the quality of life of first married women in polygamous families. Journal of Applied Family Therapy. 2020; 1(4):89-104. [In Persian]
9. Yoder W, Du Bois SN. Marital satisfaction is associated with health in long-distance relationships. The Family Journal. 2020; 28(2):176-86.
10. Jafari S, Hosseinian S, Safara M. The moderating role of creativity in the relationship between personality traits and marital satisfaction in artists. Master's thesis in family counseling, Al-Zahra University (S), Faculty of Educational Sciences and Psychology. 2019. [In Persian]
11. Brudek P, Steuden S, Jasik I. Personality traits as predictors of marital satisfaction among older couples. Psychoterapia. 2018; 185(2): 5-20.
12. Karatas H. Correlation among academic procrastination, personality traits, and academic achievement. Anthropologist. 2015; 20(1): 2.
13. Costa PT, McCrae RR. Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) professional manual. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources. 1992.
14. Trull TJ, Widiger TA. Dimensional models of personality: the five-factor model and the DSM-5. Dialogues in clinical neuroscience 2022.
15. Chen X, He J, Swanson E, Cai Z, Fan X. Big five personality traits and second language learning: A meta-analysis of 40 years' research. Educational Psychology Review. 2021:1-37.
16. Şahin F, Karadağ H, Tuncer B. Big five personality traits, entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial intention: A configurational approach. International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research. 2019; 25(6):1188-211.
17. Janssen J. Academic procrastination: Prévalence among high school and undergraduate students and relationship to academic achievement 2017.
18. Oshio A, Taku K, Hirano M, Saeed G. Resilience and Big Five personality traits: A meta-analysis. Personality and individual differences. 2018; 127:54-60.
19. Bui HT. Big Five personality traits and job satisfaction: Evidence from a national sample. Journal of General Management. 2017; 42(3):21-30.
20. McNeil J. Attachment and Sexual Communication Behaviour (Master's thesis, University of Waterloo) 2017.
21. Rosabal-Coto M, Quinn N, Keller H, Vicedo M, Chaudhary N, Gottlieb A, Scheidecker G, Murray M, Takada A, Morelli GA. Real-world applications of attachment theory. 2017.
22. Homan KJ. Secure attachment and eudaimonic well-being in late adulthood: The mediating role of self-compassion. Aging & mental health. 2018; 22(3):363-70.
23. Fonagy MS, Luyten P. Rejection Sensitivity and Borderline Personality Disorder Features: The Mediating Role of Attachment Anxiety, Need to Belong, and Self-Criticism. 2017.
24. Leiter MP, Day A, Price L. Attachment styles at work: Measurement, collegial relationships, and burnout. Burnout research. 2015; 2(1):25-35.
25. Rahbari M, Kamkar A, Nekomand S. Prediction of marital satisfaction based on the emotional atmosphere of the family, attachment styles and empathy in couples referring to Khorramshahr counseling centers. Master's thesis in general psychology, Zand Institute of Higher Education - Shiraz, Faculty of Humanities 2018. [In Persian]
26. Diamond RM, Brimhall AS, Elliott M. Attachment and relationship satisfaction among first married, remarried, and post-divorce relationships. Journal of Family Therapy. 2018; 40:S111-27.
27. Teal S. The association of attachment and marital satisfaction mediated by implicit theories of relationships 2018.
28. Cuppage J, Baird K, Gibson J, Booth R, Hevey D. Compassion focused therapy: Exploring the effectiveness with a transdiagnostic group and potential processes of change. British Journal of Clinical Psychology. 2018; 57(2):240-54.

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]
[DOR: 20.1001.1.17352029.1402.21.2.10.3]
[DOI: 10.48305/21.2.329]

29. Neff KD, Dahm KA. Self-Compassion: What it is, what it does, and how it relates to mindfulness. BA Gaudiano, Major themes in mental health. Mindfulness: Nonclinical applications of mindfulness: Adaptations for school, work, sports, health, and general wellbeing (pp. 495-517). New YorkSpringer 2017.
30. Abe S, Oshio A. Does marital duration moderate (dis) similarity effects of personality on marital satisfaction? Sage Open. 2018; 8(2):2158244018784985.
31. Jacobson EH, Wilson KG, Kurz AS, Kellum KK. Examining self-compassion in romantic relationships. Journal of Contextual Behavioral Science. 2018; 8:69-73.
32. Ghardaghi A, Bagherzadeh Ahmadabad M. The role of mindfulness, self-compassion and cognitive emotion regulation in prediction of marital satisfaction. Journal of Modern Psychological Researches. 2019; 13(52):169-97. [In Persian]
33. Tashvighi M, Mollajegh RR, Neisi S, Tayyari E. Developing a Marital Satisfaction Model Based on Self-Compassion and Emotion Regulation: The Mediating Role of Psychological Flexibilit. Journal of Cultural psychology. 2022; 6(2): 65-82. [In Persian]
34. Olson D. H. Predicting marital satisfaction using PREPARE: A replication study. Journal of Marital and family Therapy, 1998, 15(3), 311 -322.
35. Suleimanian A. A. Investigating the effects of irrational thoughts on marital dissatisfaction. Master's thesis, Tarbiat Moalem University 2001. [In Persian]
36. Mccrae R. R, Costa P. T. Jr. Personality trait structure as a human universal. American psychologist 1997; 52: 509 -16.
37. Garoosi Farshi M. Standardization NEOPI -R personality test and analysis of the its characteristics and factor structure among Iranian university students. [PhD thesis]. Tehran, Iran 1998.. [In Persian]
38. Neff KD. The development and validation of a scale to measure self-compassion. Self and identity. 2003; 2(3):223-50.
39. Saeedi Z, Ghorbani N, Sarafraz MR, Sharifian MH. The Relationship between Self-Compassion, Self-esteem and Self-Conscious Emotions Regulation. Research in Psychological Health. 2012; 6(3):1 -9. [In Persian]
40. Hazan C, Shaver P. Romantic love conceptualized as an attachment process. Journal of personality and social psychology. 1987; 52(3):511.
41. Bayrami M, Fahimi S, Akbari E, Amiri Pichakolaei A. Predicting marital satisfaction on the basis of attachment styles and differentiation components. J Fundam Ment Health 2012; 14(1): 64-77. [In Persian].

[Downloaded from rbs.mui.ac.ir on 2026-09-07]
[DOR: 20.1001.1.17352029.1402.21.2.10.3]
[DOI: 10.48305/21.2.329]